

“מסומנת”: בעקבות הע”ז 11387-09-14 מדינת ישראל – משרד הפנים רשות האוכלוסין וההגירה נ’ רובינשטיין

מבזק הארת פסיקה זה עוסק בזיכויים של בני זוג שהואשמו בהעסקה ללא היתר של אישה אזרחית הפיליפינים.

פקח מטעם יחידת האכיפה של רשות האוכלוסין וההגירה הבחין מרכבו באישה ההולכת לתומה ברחוב בתל-אביב, יצא מהרכב ועקב אחריה בשל “חזותה האסייתית”, כדבריו, גם כשנכנסה לבניין ועלתה במעלית. לאחר שיצא מהבניין, הבחין הפקח שהאישה מוציאה שטיח ותולה אותו על מעקה, והסיק כי היא עובדת בעבודות בית. הפקח עלה לדירה עם פקח נוסף, ולבקשתם הזדהתה האישה כאזרחית הפיליפינים. בירור שערכו הפקחים העלה כי בידי האישה היתר עבודה בענף הסיעוד על שם מעסיק אחר. בני זוג, בעלי הנכס שבו עבדה האישה, הודו בחקירתם בהעסקת האישה ללא היתר.

נגד בני הזוג הוגש כתב אישום בבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב-יפו, שבמסגרתו טענה המדינה כי יש להרשיעם בעברה לפי חוק עובדים זרים, התשנ”א–1991.

בני הזוג טענו להגנתם כי אין לחייבם להשיב לאשמה. לטענתם, בהתאם לדוקטרינת הפסילה הפסיקתית ונוכח אי-החוקיות שבהתנהלות הפקחים, יש לפסול את כל הממצאים והראיות כנגדם.

בית הדין דן בשאלה אם יש להרשיע את בני הזוג, או שמא נסיבות האשמתם מחייבות לזכותם. השופט דורי ספיבק קבע כי פעולת הפקחים נעשתה שלא כחוק, והואיל ו“חזות אסייתית” אינה מקימה חשד סביר לביצוע עברה, ולא יכולה לשמש יסוד למעקב. השופט ציין, בין היתר, כי התייחסות שונה לאדם בשל חזותו היא הפליה אסורה ופגיעה בכבודו, וכי אכיפה פלילית המבוססת על התייחסות שונה כאמור היא בבחינת אכיפה בררנית העומדת בניגוד להוראות הדין הפלילי.

בית הדין בחן את נסיבות המקרה בהתאם לדוקטרינת הפסילה הפסיקתית, כפי שנקבעה בעניין **יששכרוב**. ראשית, נקבע כי בנסיבות העניין המעקב שביצעו הפקחים מהווה הפרת חוק חמורה מצד גורמי האכיפה. שנית, נפסק כי הראיות הושגו רק בשל המעקב הבלתי-חוקי. שלישית, בית הדין ציין כי דווקא לאור ריבוי הקולות הקוראים לרשויות אכיפת החוק לפעול בדרך של “תיוג גזעי” לצורך אכיפת החוק, קיימת “חשיבות בהעברת מסר ברור של שוויון הכל בפני החוק, וזכותם של הכל לחירות והליך הוגן”.

בית הדין מצא כי יש לפסול את הראיה הישירה נגד האישה, שהשיגו הפקחים בניגוד לדין, ופסק כי בשל קיומה של זיקה הדוקה בין דרך השגת הראיה הישירה לבין הראיות הנגזרות – הודאתם של בני הזוג – יש לפסול גם אותן.

השופט ספיבק ציין, כי בהינתן קשר סיבתי ברור בין פעולת חקירה לא-חוקית לבין הודאה שנמסרה בעקבותיה, אין מניעה להפעיל את דוקטרינת הפסלות הפסיקתית גם במקרה שאי-חוקיות הפעולה הופנתה כלפי עד. בשולי פסק הדין העיר השופט, כי אם היה ברור לו כי הפקחים פעלו בניגוד לחוק, וביצעו 'תיוג גזעי' לטובתה של האישה, סביר שמסקנתו לעניין פסילת הראיות הנגזרות הייתה שונה.

פרופ' יובל מריץ מאיר את פסק הדין.